

زیباسازی منظرین

تحلیلی بر زیبایی شناسی فضاهای جمعی در دو بستر غرب و شرق

پریچهر صابونچی^{1*}، حمیده ابرقویی فرد²، سینا ناصری³

1- کارشناس ارشد معماری منظر- دانشگاه تهران، parichehr.saboonchi90@gmail.com

2- کارشناس ارشد معماری منظر- دانشگاه تهران، hamide.abarghouyi@gmail.com

3- کارشناس ارشد معماری منظر- دانشگاه تهران، sina.naseri.archi@gmail.com

چکیده

فضای جمعی مقوله ایست که در ادبیات منظر شهر بر آن تاکید می شود و نحوه زیباسازی آن به منظور دستیابی به مطلوبیت موضوعی است که همواره ذهن مخاطب را درگیر کرده است. در واقع ارتباط تنگاتنگ مفهوم فضای جمعی و زیباسازی آن از جایی نشأت می گیرد که انسان به عنوان فصل مشترک این دو، با رقم زدن تجربیات و خاطرات جمعی ماهیت فضا را پدید می آورد. لذا همسو بودن مجموعه اقدامات زیباسازی فضاهای جمعی با ذهنیات مخاطب منجر به برداشت های عمیق تر نسبت به معانی این گونه فضاها می شود. اما در حال حاضر بسیاری از این اقدامات در ایران، با رنگ و بوی زیبایی مدرن و بصورت مداخلات پسین صورت می گیرد؛ در نتیجه این دست از فضاها فاقد ظرفیت لازم برای معناسازی و هویت بخشی است. بررسی پیشینه زیباسازی در ایران آشکار می کند که زیبایی به مثابه امری با خیر و برکت و واجد مفاهیم کمال گرایانه بوده است. لذا در این دیدگاه زیباسازی امری با هدف بزرگ کردن نیست، بلکه روندی مستمر و کیفیت بخش است. درحالی که در دوره معاصر با ورود الگوهای غربی و تقلید نادرست از اصول و روش های آن، آسیبی جدی به منظر شهرها و فضاهای جمعی وارد شده است. بازشناسی معیارهای گزینش عناصر زیبایی بخش حاکی از آن است که فضاهای جمعی گذشته ایران مشخصه هایی داشته که با تعاریف امروزی فضای جمعی مطلوب همپوشانی دارد. بنابراین رجوع به این فضاها می تواند متضمن ایجاد فضاهای زیبا در ساختاری جدید باشد.

این نوشتار ابتدا به بیان نگرش زیبایی شناسی از دو دیدگاه سنتی و مدرن می پردازد و در ادامه انواع فضاهای جمعی، اصول زیباشناسی فضاهای جمعی در دو دنیای شرق و غرب از گذشته تا به حال را مورد بررسی قرار می دهد. سپس با توجه به جمیع مطالب، فضاهای جمعی امروز ایران را آسیب شناسی می کند و بیان می دارد که اصول منظرین فضاهای گذشته چگونه با فضاهای جمعی مطلوب در دیدگاه عصر حاضر تطابق می یابد.

واژه های کلیدی: فضای جمعی، زیباسازی، رویکرد منظرین، سنت و مدرن.